

IMAVERE VALLA KOOLID

Järavere kool

Ajalooürija prof Lembit Andresen uurimuse kohaselt asutati Järavere kool 1827.

Rahva jutu põhjal liikunud enne kooli asutamist taludes nn „vallavaesed“, kes saanud talust nii toidu kui ka öömaja. Need olnud esimesed õpetajad Saarevits ja Põrssa Mart (kuna Mart osanud hästi sea ja põrsa häält järele teha).

Esimene Imavere-Järavere koolimaja olevat olnud Vainu talu saun. Sauna raami peal edasi-tagasi liikuvale uksele olnud sees väike auk, kust valgus sisse paistis, klaasi asemel seapõis. Suurema valguse vajadusel uks avati. Uks oli ka korstna asemel.

Esimeseks õpetajaks olnud Päinurme Hans, kes ka veidi lugemist ja kirjutamist tundnud. Õpilased, 6 poissi, istunud pingil ja lugenud lauluraamatut. Kirjutamiseks tarvitati väikesi lauakesi, millele raputati peale õhuke kord tuhka või liiva, kirjutati puust tikuga. Kooliaeg kestnud 6 nädalat. Palka korjanud õpetaja ise taludest, mida tegi tavaliselt jõulu eel.

Teine õpetaja olevat olnud Seebi Vuadu - Ado Gradenzelt, kes olnud varem Laupa mõisa seebikeetja. Kolmas õpetaja Mart Ehrberg (1866-1873), tema ajal oli uus koolimaja juba korstna ja aknaga, tundis nooti ja õpetas lastele laule viiuliga. Neljas õpetaja Kaarel Türk (1874-1879) oli Imaveres sündinud ja õpetajaks tulles vaid 16 aastane. Hiljem omandas õpetajakutse Tallinna Kubermangugümnaasiumis.

Järavere kooli viies õpetaja, Hans Rebane (1879-1925) tuli Järaverre 1879 ja oli siin õpetajaks 46 aastat. Ta oli õppinud Suure-Jaani kihelkonnakoolis ja sooritanud õpetajaeksami Tartu Hollmanni seminari juures. Enne Hans Rebase tulekut oli vana koolimaja ära põlenud ja ajutiselt tegutsenud Rabussaare talumajas (maja kuulus õpetaja vennale). Hans Rebase eestvõttel ehitati 1882 uus koolimaja. Maja oli ehitatud hästi avar, kus oli kaks suurt klassituba, magamistoad ja sahvrid. Rajati ka suur õunaaed. H. Rebane õpetas lapsi õunapuid pookima ja sõstrapõõsaid harvendama. Ta oli esimene õpetaja, kes rääkis lastele „Kalevipojast“ ja ärkamisaja luuletajate loomingust. H. Rebane oli ka aktiivne ühiskonnategelane, rajades karskusseltsi ja raamatukogu. Ta kuulus ka Põltsamaa Põllumeeste Seltsi juhatusse ja tema eestvõtmisel asutati 1908 esimene Eesti Ühispiimatalitus.

Alates 1905 oli Järavere koolis ka järgemööda abiõpetajaid: Susi, Jaan Himmelreich, Mihkel Vaim.

1912 põles uus koolimaja ja kool kolis jälle Rabussaare elumajja.

Taadikvere külakool

Asutatud 1834.

Ka selles külakoolis õpetanud lugemist ja kirjutamist kõigepealt Põrssa Mart ja Saarevits.

Esimene Taadikvere küla kool olnud Naaritsa talus. Tol ajal olnud koolmeistriks Ado Rammo. Krõõt Jõemets jutustas, et tema olevat Ado Rammo juures koolis käinud ühel nädalal iga päev ja teine nädal 3 päeva. Ado Rammo II olnud kuulus oma hea õpetamise ja koorijuhtimise poolest. Kooris laulsid kõik külanoored ja lauldi neljahääelseid laule.

III õpetaja Jaan Rammo (Ado poeg) olnud koolmeistriks lühikest aega.

IV õpetaja olnud Ado vennapoeg Jüri Rammo Tallinnamaalt. Õpilasi onud 30 ümber. Jüri Rammo olnud range ja korraarmastaja. Kord külastanud kooli inspektor ja kirikuõpetaja. Kolmanda klassi lapsed rääkinud hästi vene keelt ja Jüri Rammole anti hea õpetamise eest kuldauraha.

Kiigevere külakool

Asutatud 1837.

Kiigevere kool asus Lassi talus. 1838 oli koolmeistriks Hans Anderson. 1866 oli koolmeistriks Kustaw Janus. Eelmise sajandi lõpul oli koolmeistriks Jakob Sahk, kelle peres oli 11 last. Viimane koolmeister Jüri Roosileht pidas ka kooli maid.

Kikevere kihelkonnakool

Asutati 1894.

Kool ehitati maakivist ja oli kahekordne. Kool põles 1927, kuna kooliteenija oli viinud tuhka keldrisse. 1899/1900 oli Kikevere kihelkonnakoolis 25 poissi, 27 tütarlast, neist õigeusulisi 36, luteriusulisi 16. Kooli internaadis elas 44 last, kodunkäijaid oli 8. Venestamise ajal pidid lapsed ka omavahel vene keelt kõnelema. Kes selle vastu eksis, kirjutas oma nime trahvivihikusse ja pidi karistuseks selgeks õppima mõne venekeelse luuletuse või kirjutama

harjutusi. Kohaliku kiriku vene usu papp Tsistikov andis koolis usuõpetust. Mäletatakse hea sõnaga õpetaja Bumbat, kes juhtis koori ja õpetas näidendeid. Lavastati „Niskamäe naised“, „Patuoinas“, „Pisuhänd“ jm. Teine õpetaja oli Elisabeth Aavik.

1927 põles Kikevere koolimaja maha ja kool viidi kõrtsi ruumidesse. Kõrtsis oli kool ühe talve, kust seejärel viidi Kikevere ja Lõimetsa koolid Käsukonna mõisa.

Lõimetsa kool

Lõimetsa küla ja kool kuulusid Adavere valla alla. Lõimetsa koolis käis ka teiste külade lapsi. Imavere ja Adavere vallaisadel oli palju tüli sellega, et Adavere vald ei tahtnud Lõimetsa kooli üksinda üleval pidada.

Koolimaja on tänaseni säilinud. Viljandimaa koolide revideerimise protokollidest selgub, et 1838 oli Lõimetsal õpetajaks Tõnis Simoi; 1866 oli õpetajks Ado Simoi; 1882 aga Jakob Simoi.

1891 käis I klassis 4, II klassis 6, III klassis 11 õpilast ning koolijuhatajaks oli Hendrik Supp. Kool oli lastele suureks eeskujuks. Seal oli suur aed, palju õunapuid ja marjapõõsaid.

Lõimetsa kool püsis 1920 aastani, mil viidi koos Kikevere kooliga Käsukonna mõisa.

Jalametsa kool

Jalametsa kool asutati Jalametsa mõisa lähedale 1863. Õpetajaks olnud Tikkari nimeline mees, kes hariduse saanud Adavere Elementaarkoolist. Jalametsa koolis olid 1879 järgmised õppeained: lugemine, katekismus, Piiblilugu, õige kirjutamine, ilus kirjutamine, rehendamine, geograafia, saksa keel, vene keel, laulmine.

19 saj lõpul suurenes järsult vene keele õpetamine koolis. 1890 tulid juba alates I klassist vallakoolides kõik õppeained peale usuõpetuse vene keeles. Selgub, et lapsed läksid kooli põhiliselt 10-14 aastaselt. Koolis õppisid nad 2-3 aastat. Paljud käisid koolis vaid ühe talve.

1891 oli koolis I klassis 4 õpilast, II klassis 11 õpilast, III klassis 16 õpilast ja IV klass olid „kodu koolilapsed“ ja neid oli 11. Õppeaineks oli lugemine, katekismus, piiblilugu ja laulmine. Õpetajaks oli Tõnu Tikkar.

Jalametsa mõisakool eksisteeris 1915 aprilli lõpuni. Viimane koolmeister olnud Kitter, keda hüütud kooli kitriks.

